

מדת בדת

לרפואת יהודה בן שפרה גיטל בתוך שאר חולי ישראל הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

171 פרשת וירא תשע"ו

גליון

שיעור חזק חיומי בדרך קצרה

סוטה ד-י

ר' יוחנן אומר בשם רשב"י שאדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד ע"ז שכתוב תועבת ה' כל גבה לב וכתוב לא תביא תועבה אל ביתך, ור' יוחנן מוסיף כאילו כפר בעיקר שכתוב ורם לבבך ושכחת את ה' אלוקיך, ורב חמא בר ביזנא אומר כאילו בא על כל העריות שכתוב בהם כי את כל התועבות האלו, ועולא אומר כאילו בנה במה שכתוב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא ויש לקרוא במה בקמץ.

רב מבאר בפסוק יד ליד לא ינקה שהבא על אשת איש אפילו הקנהו להקב"ה שמים וארץ כאברהם אבינו שכתוב בו הרימותי ידי אל ה' קל עליון קונה שמים וארץ בכ"ז לא ינקה מדין גיהנם, ואצל רב שילא שאלו שלדברי רב יש לקרוא יד, אלא הם מבארים שאפילו קיבל תורה כמשה רבינו שכתוב מימינו אש דת למו לא ינקה מדין גיהנם, ור' יוחנן דחה שלדבריהם יש לקרוא יד מיד ולא יד ליד,

דף ה ור' יוחנן מבאר שאפילו עשה צדקה בסתר וכתוב מתן בסתר יכפה אף, בכ"ז לא ינקה מדין גיהנם.

רבא אומר בשם רב זעירי שלומדים אזהרה לגסות הרוח מהפסוק שמעו והאזינו אל תגבהו, ור"נ בר יצחק לומד מהפסוק ורם לבבך ושכחת וכתוב השמר לך פן תשכח את ה' אלוקיך, וכדברי רב אבין בן ר' אילעא שכל מקום שכתוב השמר פן ואל הוא לא תעשה, רב עזירא דרש לעתים בשם ר' אמי ולעתים בשם ר' אמי שאדם שיש בו גסות הרוח מתמעט שכתוב רומו מעט, ואל תאמר שהוא בעולם שכתוב ואיננו, אך אם חוזר בו נאסף בזמנו כאברהם אבינו שכתוב והומכו ככל יחפצון והיינו כאברהם יצחק ויעקב שכתוב בהם בכל מכל כל, ואם לא, נאמר עליו וכראש שבולת הומלו, ורב הונא ורב חסדא נחלקו בכיבור כראש שבולת אם הוא כמו זקן השבולת או כשבולת עצמה ולמ"ד זקן השבולת מובן שזה נקרא בראש ולמ"ד שבולת עצמה יש לבאר כמו שאמר רב אסי ושנו כן אצל ר' ישמעאל שהבא ללקט שבלים בשדהו מלקט קודם את הגבוהים.

רב הונא ורב חסדא נחלקו בפסוק ואת דכא ושפל רוח האם הכוונה אתי דכא או אני עם דכא ומסתבר כמ"ד אני את דכא שה' הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני שלא גבה למעלה, וכדברי רב יוסף שאדם ילמד מדעת קונו, שהניח כל ההרים והשרה שכינתו על הר סיני והניח כל האילנות והשרה שכינתו בסנה.

ר"א אומר שאדם שיש בו גסות רוח ראוי לגדעו כאשר, כמו שכתוב ורמי הקומה גדועים, ובאשרה כתוב ואת אשריהם תגדעון, ועוד אמר ר"א שאדם שיש בו גסות רוח אין עפרו ננער בתחייית המתים שכתוב הקיצו ורננו שוכני עפר, שרק מי שנעשה שכן לעפר בחייו זוכה לכך, ומי שיש בו גסות הרוח שכינה מיללת עליו שכתוב וגבוה ממרחק יידע, ור' עזירא דרש ויש אומרים בשם ר"א שאין מדת הקב"ה כמדת בשר ודם שהגבוה רואה את הגבוה ולא את השפל והקב"ה הגבוה רואה את השפל כמו שכתוב כי רם ה' ושפל יראה, ורב חסדא אמר ויש אומרים בשם מר עוקבא שהקב"ה אמר על מי שיש בו גסות הרוח שאין אני והוא יכולים לדור יחד, שכתוב מלשני בסתר רעהו אותו אצמית גבה עיניים ורחב לבב אותו לא אוכל ויש לקרוא אותו לא אוכל, ויש שדורשים את זה על המדבר לשון הרע, ור' אלכסנדר אמר שמי שיש בו גסות הרוח גם רוח מעט עוכרת אותו, שכתוב והרשעים כיס נגרש ואם ים שמלא רביעיות מעט רוח עוכרת אותו, ק"ו באדם שיש בו רק רביעית אחת.

רב חייא בר אשי אומר שצריך שיהיה לת"ח אחד משמונה משמינית של גאווה ורב הונא בר רב יהושע אומר שזה מעטר אותו כראש השיבולת, ורבא אמר שיהיה בשמתא מי שיש בו גאווה וכן מי שאין בו כלל, ור"נ בר יצחק אמר שעדיף לא ממנו ולא מקצתו שלא קטן מה שכתוב תועבת ה' כל גבה לב. חזקיה אמר שתפלתו של אדם נשמעת רק אם שם עצמו כבשר שכתוב והיה מידי חדש בחדשו יבא כל בשר להשתחוות, ור' זירא מוסיף שבבשר נאמר ונרפא אך באדם לא כתוב ונרפא, ר' יוחנן אומר שאדם ראשי תיבות אפר דם מרה ובשר ר"ת בושה סרוחה רמה, ויש אומרים שאול שכתוב באות ש'.

דף ד לר' ישמעאל שיעור סתירה כדי טומאה כדי ביאה שהיא העראה וזה כשיעור הקפת דקל, לר"א כדי מזיגת הכוס במים, לר' יהושע כדי שתית כוס, לבן עזאי כדי צליית ביצה, לר"ע כדי לגמוע ביצה, ולר' יהודה בן בתירה כדי גמיעת ג' ביצים זו אחר זו, לר"א בן ירמיה כדי קשירת נימא ע"י האורג, לחנין בר פנחס כדי הושטת ידה לפיה ליטול קיסם, ופלימו אומר כדי הושטת ידה לסל ליטול ככר, ואף שאין לזה ראייה אך יש לכך זכר בפסוק כי בעד אשה זונה עד ככר לחם, ומה שאמר ר' ישמעאל צריך לפרט שאם היינו אומרים כדי טומאה היינו אומרים יחד עם הריצוי קמ"ל כדי ביאה, ואם היה כתוב כדי ביאה היינו אומרים כשיעור גמר ביאה, קמ"ל כשיעור העראה, ואם היה כתוב העראה היינו אומרים עם הריצוי קמ"ל כדי טומאה, ושיעורה כהקפת דקל, אך יש להקשות מברייטא שכתוב בפסוק ונסתרה ושיעורה כמו שכתוב והיא נטמאה והיינו כדי טומאה כדי ביאה כדי העראה ולר"א כדי חזרת דקל, ולר' יהושע כדי מזיגת הכוס ולבן עזאי כדי שתית הכוס ולר"ע כדי צליית ביצה ולר' יהודה בן בתירה כדי לגמועה, ולכאורה חזרת דקל זה כמו הקפת דקל ואם בברייטא הראשונה אמר ר' ישמעאל הקפת דקל ור"א חלק עליו א"כ מדוע הוא אומר בברייטא השניה חזרת דקל, ואב"י אומר שזה ב' שיעורים הקפה היא ברגל וחזרה הכונה לענף שחוזר ברוח, ורב אשי מסתפק אם הכוונה שהענף הולך וחוזר או שהולך וחוזר ועומד במקומו, ומה שאמר ר"א לעיל מזיגת הכוס יש לומר שזה שיעור אחד כחזרת דקל, ומה שאמר ר' יהושע כדי מזיגת הכוס ולעיל הוא אמר כדי שתייתה, יש לומר שכאן הכוונה כדי מזיגה ושתייה וכאן הגמ' לא מתרצת כדלעיל שזה שיעור אחד שא"כ ר' יהושע הוא כדעת ר"א, לעיל אמר בן עזאי כדי צליית ביצה וכאן הוא אומר כדי שתיית הכוס, יש לומר שזה שיעור אחד, לעיל אמר ר"ע כדי גמיעת ביצה וכאן הוא אומר כדי צליית ביצה, יש לומר כדי צליית ג' ביצים ולא תירצו כאן שזה שיעור אחד שא"כ ר"ע הוא כבן עזאי, לעיל אמר ר' יהודה בן בתירה כדי גמיעת ג' ביצים וכאן הוא אומר כדי גמיעת ביצה יש לומר שזה לדברי ר"ע שאמר שיעור גמיעה וצלייה, קמ"ל שיעור בגמיעה דהיינו בג' ביצים.

רב אשי מסתפק בדברי ר"א בר' ירמיה כדי קשירת האורג נימא האם מדובר שראשי הנימא רחוקות או קרובות.

רב אשי מסתפק בדעת חנין בן פנחס ליטול קיסם אם הכוונה שהוא מהודק בין השיניים או אפילו אינו מהודק.

רב אשי הסתפק בדברי פלימו בנטילת ככר אם מדובר שהוא מהודק או אפילו אינו מהודק, אם הסל חדש או ישן שיותר נח להוציא ממנו, אם מדובר בהלחם חם או קר, עמוד ב אם מדובר בלחם חיטים שנשמט יותר או בשל עורים, בך שנשמט יותר או בקשה.

ר' יצחק בר יוסף אומר שכל אחד מהתנאים שיעור בעצמו ואמנם בן עזאי לא נשא אשה אך יש דעה שנשא ופירש מיד, או ששמע מרבו, או שידע מסוד ה' ליראיו.

רב עזירא אמר לפעמים בשם רב אשי ולפעמים בשם רב אמי שהאוכל לחם בלי נטילת ידים כאילו בא על זונה כמו שכתוב כי בעד אשה זונה עד ככר לחם, ורבא דוחה שלדבריו צריך לומר כי בעד ככר לחם עד אשה זונה, אלא כוונת הפסוק שהבא על אשה זונה סופו מבקש אפילו ככר לחם.

רב זריקא אמר בשם ר"א שהמזלזל בנטילת ידים נעקר מהעולם.

רב חייא בר אשי אומר בשם רב שבמים ראשונים צריך להגביה ידיו למעלה אך במים אחרונים צריך להשפיל ידיו למטה, וכן שנינו שיגביה ידיו למעלה כדי שלא יצאו המים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את הידים, ר' אבהו אומר שהאוכל לחם בלי ניגוב ידים כאילו אוכל לחם טמא כמו שכתוב ויאמר ה' ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא.

ר' חייא בר אבא ביאר בשם ר' יוחנן בפסוק ואשת איש נפש יקרה תצוד שאדם שיש בו גסות הרוח נכשל באשת איש, ורבא דוחה שלא כתוב נפש גבוהה, ועוד שלא כתוב היא תצוד אלא כוונת הפסוק שהבא על אשת איש אפילו למד תורה שכתוב בה יקרה היא מפנינים מכהן גדול הנכנס לפני ולפנים בכ"ז היא תצודנו לדין גיהנם.

רב אשי אומר שמי שיש בו גסות הרוח נפחת **עמוד ב** שכתוב ולשאת ולספחת ולבהרת ושאת הוא גובה שכתוב ועל הגבעות הנישאות וספחת זה לשון טפל שכתוב ספחני נא אל אחת הכהונות לאכול פת לחם.

ריב"ל אומר שנמוכי הרוח גדולים לפני ה', שבזמן ביהמ"ק כשאדם הקריב עולה או מנחה היה לו שכר עולה או מנחה אך מי שדעתו שפלה נחשב כאילו הקריב את כל הקרבנות שכתוב וזבחי אלוקים רוח נשברה, ואין תפלתו נמאסת שכתוב לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה, ועוד אמר ריב"ל שמי ששם אורחותיו בעוה"ז יזכה לראות בישועתו של הקב"ה שכתוב ושם דרך אראנו בישיע אלוקים ויש לקרוא השם בשין ימנית.

המשנה אומרת בתחילה כיצד מקנא שאומר לה אל תדברי עם פלוני והכוונה שתירה ואח"כ כתוב שאם דברה היא מותרת משמע שדיבור אינו כלום, ואביי מבאר במשנה שאם אמר אל תדברי ודברה או שאמר אל תסתרי ודברה אינו כלום, ואם אמר אל תסתרי ודברה היא עדיין מותרת לתרומה אך אם נכנסה עמו לבית הסתר ושהתה כדי טומאה אסורה לביתה ולתרומה.

נסתרה אחר קינוי חולצת ולא מתיבמת, וביאר רב יוסף שכתוב ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר אחר ולא יבם, ומקשה אביי שא"כ גם לא תחלוץ, אמר רב יוסף שגם תחת בעלה היא יוצאת רק בגט, וללישנא בתרא רב יוסף אמר שהתורה אמרה שתצא לאיש אחר ואתה אומר שגם ייבם, אמר אביי א"כ לא תנשא גם לאחר,

דף ו אמר רב יוסף שלא מחייבים את האחר לישא אותה, וללישנא בתרא אמר רב יוסף שהתורה קוראת לו אחר, שאינו בן זוגו של ראשון שהוציא רשעה מביתו וזה מכניס וא"כ לא מצוים לאח ליבם, אמר אביי שא"כ גם כשימות האחר לא יהיה מצות יבום, אמר רב יוסף שלגבי האחר היא היתה בשם טוב, ורבא אומר ק"ו שאם נאסרה במותר לה ק"ו שתאסר באסור לה, אמר אביי שא"כ כה"ג שקידש אלמנה ומת ואחיו כהן הדיוט לא תתיבם מצד הק"ו שאם נאסרה במותר לה ק"ו שתאסר באסור לה, אך לכאורה אין לקרוא לה נאסרה שהרי היתה אסורה לכה"ג מתחילה, אלא רבא הקשה שאשת כהן שנאנסה ואחיו חלל לא תתיבם שאם נאסרה למותר לה ק"ו שתאסר לאסור לה, ותירץ אביי שאנסה מותרת לישראל ולכן היא מותרת לאח החלל שהוא כישראל.

משנה אלו אסורות בתרומה: האומרת טמאה אני לך, או שבאו עדים שנטמאה, והאומרת איני שותה, וכן אם בעלה אינו רוצה להשקותה, ומי שבעלה בא עליה בדרך. **גמרא** רב עמרם אומר שרב ששת אמר לנו דבר זה והוכיח מהמשנה שאם יש עדים על טומאה שהלכו למדינת הים אין המים בודקים אותה, שכתוב ונסתרה והיא נטמאה ועד אין בה שאין היודע בה להוציא זו שיש שידועים בה, ומוכח ממה שכתוב במשנה ושבאו לה עדים ואם נאמר שבאו קודם ששתתה הרי היא זונה ולא תשתה אלא שבאו אחר ששתתה, וזה מובן רק אם המים לא בודקים שאם המים יבדקוה א"כ התברר ממה שלא מתה שהם עידי שקר, ורב יוסף דוחה שיתכן שהמים כן בודקים אותה ורק הזכות תלתה לה, ורב יוסף ורב ששת חלקו בדעת רבי שאומר שזכות תולה במים המרים והיא לא יולדת ולא משיבחה אלא רק היא מתנוונת ובסוף היא מתה במיתה הזו, וסובר רב ששת שגם מודים שהיא צריכה להתנוון וא"כ מוכח מזו שיש בה עדים שאין בה בדיקה, אך רב יוסף סובר שלרבנן אם תלתה הזכות אין בה ניוון כלל, והקשה רב שימי בר אשי שר"ש אומר שהזכות לא תולה במים המרים שא"כ ידחו את המים בפני השותות ויוציאו שם רע על הטהורות ששתו ויאמרו שאכן היא זינתה אלא זכות תלתה לה, ולרב ששת יהיה שם רע על הטהורות שיאמרו שהן טמאות אלא שיש עדים שלא הגיעו לכאן ולכן לא בדקוה המים, אמר רב ששת שלר"ש כמו שזכות לא תולה כך עדים במקום אחר אינם תולים לה, ורבא מקשה שכתוב לקמן אלו שמנחותיהן נשרפות **עמוד ב** האומרת טמאה אני לך או שבאו עדים שננטמאת, ולכאורה אם באו קודם קידוש המנחה שתצא לחולין ואם אחר הקדש זה מובן רק אם המים בודקים אותה לכן יש קדושה במנחה ולכן כשבאו העדים תשרף, אך אם נאמר שהמים לא בודקים א"כ התברר שהמנחה הוקדשה בטעות ותצא לחולין, ורב יהודה מדיסקרתא מעמיד שהיא זינתה בעזרה ולכן חל ההקדש מעיקרא, ורב משרשיא מקשה שפרחי כהונה מלוים אותה, ויש לומר שזינתה עמם, ורב אשי אומר שהוצרכה לנקיבה שודאי הם לא סוגרים אותה בכיפה, ורב פפא מעמיד שזינתה קודם ומה שלא מוציאים את המנחה לחולין זה רק גזירה שלא יאמרו שמוציאים מכלי שרת לחול, ורב מרי מקשה שכתוב שאם נטמאה מנחתה קודם קידוש בכלי היא ככל המנחות ותפדה ואם

נטמאה אחר קידוש בכלי היא תשרף ואם קדש הקומץ ולא הספיק להקריבו עד שמת או שהיא מתה תשרף המנחה, ואם הקריבו את הקומץ ולא הספיקו לאכול את השיריים עד שהבעל מת או שהיא מתה המנחה תאכל כיון שהיא באה על הספק וכפר הספק, ואם באו עדים שנטמאה תשרף המנחה ואם נמצאו זוממין המנחה היא חולין ולא גזרו שמוציאים כלי שרת לחול, ויש לומר שיש קול לעדים זוממין ולכן לא גזרו.

ישנה ברייתא כדברי רב ששת אך לא מטעמו שכתוב **טהורה** ולא שיש עדים במדינת הים **טהורה** ולא שתלתה לה זכות, **היא** ולא ששמעו מזה מנשים הטהורות בלבנה, אך לכאורה אמנם ר"ש לא דורש ואו, דף ז אך יחדשו את הטהורות כדברי רב ששת שיש עדים במדינת הים, ויש לומר שלא חששו לכך שזה לא שכיח.

משנה הבעל מוליך את אשתו שנסתרה לב"ד שבמקומו ומוסרים לו ב' ת"ח שמא יבא עליה בדרך ור' יהודה סובר שבעלה נאמן עליה. **גמרא** לכאורה ממה שהצריכו ב' ת"ח יש להוכיח כדברי רב יהודה בשם רב שביחוד בדרך עם אשה צריך ג' שמא יצטרך אחד לנקיבו והיא תתיחד עם השני, ויש לדחות שצריך ב' כדי שהם יהיו עדים, אך לכאורה ממה שהצריכו ת"ח משמע כדברי רב שאומר שרק בכשרים אין יחוד בשנים אך בפרוצים גם בעשרה אין להתיחד והיה מעשה שהוציאוה עשרה אנשים במטה, ויש לדחות שצריך ת"ח שידעו להתרות בו שלא יבא עליה.

ר' יהודה אומר שבעלה נאמן עליה שאם הוא נאמן על איסור נדה שהוא בכרת ק"ו שהוא נאמן על איסור סוטה שהוא לאו, ולרבנן רק על נדה הוא נאמן שזה חמור לו אך הוא יקל לעצמו באיסור סוטה הקל, אך לכאורה יש ברייתא שר' יהודה לא למד מק"ו אלא מפסוקים שכתוב והביא האיש את אשתו שמהתורה האיש מביאה אך אמרו חכמים שמוסרים לו ב' ת"ח שמא יבא עליה בדרך, ור' יוסי אמר שאם נאמן על נדה שהיא בכרת ק"ו שהוא נאמן על איסור סוטה שזה לאו אמרו לו שבנדה היתרו כי יש לה היתר אך בסוטה אין לה היתר, ועוד שכתוב מים גנובים ימתקו, ור' יהודה אומר שמהתורה האיש מביא את אשתו, וראים שר' יהודה לא למד מק"ו, ויש לומר שבתחילה ר' יהודה אמר ק"ו ופרכו לו ולכן אמר להם מהפסוק.

לכאורה ר' יהודה בספא הוא כת"ק בברייתא, ויש לומר שהם נחלקו אם גזרו אח"כ, שת"ק סובר שגזרו ור' יהודה לא גזר.

משנה העלוה לב"ד הגדול בירושלים ואיימו עליה כמו שמאיימים על עדי נפשות ואומר לה בתי הרבה יין עושה הרבה שחוק עושה, וכן ילדות ושכנים רעים, עשי לשמו הגדול שנכתב בקדושה שלא ימחה על המים ואומר לפני דברים שלא ראויה לשמען היא ומשפחת בית אביה, אם אמרה טמאה אני כותבת שובר כאילו קבלה כתובתה ויוצאת, ואם אמרה טהורה אני מעלים אותה לשער המזרח ומשם לשער ניקנור ששם משקין את הסוטות ומטהרים היולדות והמצורעים, ואוחזי הכהן בבגדיה ואם נקרעו או נפרמו אינו חושש עד שהוא מגלה את לבה וסותר את שערה, ולר' יהודה אם לבה היה נאה לא היה מגלה ואם שערה נאה לא סותרו, ואם היתה לובשת לבנים מכסים אותה שחורים אם היו עליה כלי זהב וקטלאות **עמוד ב** או נזמים וטבעות מורידים ממנה כדי לנוולה, ואח"כ מביא חבל מצרי וקושרו מעל דדיה וכל הרוצה לראות רואה חוץ מעבדיה ושפחותיה כי לבה גס בהם, וכל הנשים מותרות לראותה שכתוב ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזמתכנה. **גמרא** ר' חייא בר גמדיא אומר בשם ר' יוסי בר' חנינא שלומדים גזירה שוה תורה תורה מהפסוק על פי התורה אשר יורן שמביאים אותה לב"ד הגדול של ע"א.

במשנתנו מאיימים שלא תשתה ולקמן כתוב שמאיימים עליה שתשתה ואומרים לה בתי אם ברור לך הדבר שטהורה את עמדי על בורך ושותי, שמים המרים הם כסם יבש על בשר חי שאם יש מכה הוא מתחלחל ויורד ואם אין שם מכה אינו עושה כלום, ויש לומר שמשנתנו מדברת קודם שנמחקה המגילה ושם מדובר כשכבר נמחקה המגילה.

אומר לפני דברים של הגדה ומעשים שקרו בכתובים הראשונים, כגון אשר חכמים יגידו לא כיחדו מאבותם שיהודה וראובן הודו ולא התביישו ולכן זכו לחיי העוה"ב, ומה שכרם ואמנם אמרנו שזה לעוה"ב, אלא הכוונה מה שכרם בעוה"ז שיש להם נחלה לבד ולא עבר זר בתוכם, ומצאנו שיהודה הודה שאמר צדקה ממני, וראובן הודה כדברי ר' שמואל בר נחמני בשם ר' יונתן בפסוק יחי ראובן ואל ימות וזאת ליהודה שעצמות יהודה התגלגלו בארוננו בזמן שישראל היו במדבר ובקש משה רחמים ואמר שמי גרם לראובן להודות יהודה, שמע ה' קול יהודה, ובאו עצמותיו למקומם בארון, אך עדיין לא הכניסוהו לשיבחה של מעלה. אמר משה ואל עמו תביאנו. אך עדיין לא

ידע לשאת ולתת בהלכה, אמר משה ידיו רב לו, אך עדיין לא הגיע לשמעתתא אליבא דהלכתא אמר משה ועזר מצריו תהיה, ואמנם יהודה הודה כדי שתמר לא תשרף, אך לכאורה מדוע ראובן הודה הרי אמר רב ששת שהמפרט חטאיו הוא חצוף, ויש לומר שהודה כדי שלא יחשדו שאר אחיו.

במשנה כתוב שכותבת שובר ומשמע שכותבים שובר על כתובה ואביי מבאר שקורעת את הכתובה, והקשה רבא שכתוב שוברת, ורבא מבאר שמדובר במקום שלא כותבים כתובה ושם כותבים שובר.

כתוב במשנה שמעלים אותה לשערי מורח, ולכאורה שם היא עמדה דף ח בלשכת הגזית, יש לומר שהורידה משם כדי ליגעה, ואח"כ מעלים אותה שוב כדברי ר"ש בן אלעזר שב"ד מסייעים את העדים במקום למקום כדי שתטרף דעתם עליהם ויחזרו בהם.

בסוטות נאמר והעמיד הכהן את האשה לפני ה' וכן במצורעים כתוב והעמיד הכהן המטהר, וביולדת לא כתוב אלא זה פשוט שהיא צריכה לעמוד על קרבנה, אך לפ"ז מדוע לא כתוב במשנה גם זבים וזבות, יש לומר שאכן גם הם עמדו שם ונקטו אחד מהם.

לא משקים ב' סוטות יחד שלא יהיה לבם גס אחת בשניה, ולר' יהודה לומדים את זה מהפסוק אותה לבדה, ות"ק הוא כדעת ר"ש שלומד טעמא דקרא שמה הטעם שאותה לבדה כדי שלא יהיה לבה גס בחברתה, והנ"מ בין ת"ק לר' יהודה באשה שרותתת שלר' יהודה אפשר להשקותה עם אחרת, אך לכאורה גם רותתת אין להשקות שתיים יחד כי אין עושים מצוות חבילות חבילות, שכתוב בברייתא שלא משקים ב' סוטות יחד ולא מטהרים ב' מצורעים יחד ולא רוצעים יחד ב' עבדים ולא עורפים יחד ב' עגלות שלא עושים מצוות חבילות חבילות, אמר אביי שבכהן אחד אסור ומותר בב' כהנים.

מה שהכהן קורע בגדיה לומדים ממה שכתוב האשה ומפרע את ראש לומדים שסותר את שערה.

ר' יהודה סובר שלא מגלה את לבה אם הוא נאה ומשמע שהוא חשש להרהור, ורבנן לא חששו ואילו לגבי הנסקלים סובר ר' יהודה שאת האיש מכסים פרק אחד לפניו, ואת האשה ב' פרקים אחד מלפניה ואחד מלאחריה מפני שכולה ערוה, ולרבנן האיש נסקל ערום והאשה לא, מחלק רבה שכאן חששו שתצא זכאה מב"ד ויתגרו בה פרחי כהונה אך בנסקלת לא חששו לכך, ואין לומר שיבא להרהר באחרות שמקובלנו שיצר הרע שולט רק במי שעניו רואות, ורבא מקשה שאמנם מתורץ לר' יהודה אך קשה לדעת רבנן, **עמוד ב'** ורבא מבאר שכאן מבזים אותה כמו שכתוב ונוסרו כל הנשים אך לגבי נסקלת בבגדיה ילמדו לא לעבור כי כבר יש בזה יסור לאחרות, ואין לומר שגם יסקלוה ערומה כי ר"נ אמר בשם רבה בר אבון שלומדים מואהבת לרעך כמוך שיבררו לו מיתה יפה, ולכאורה דברי ר"נ הם במחלוקת תנאים, ויש לומר שכולם סוברים כר"נ ונחלקו שלרבנן עדיף לאשה לא להתבזות אף שיש לה צער יותר להסקל עם בגדיה, ור' יהודה סובר שעדיף לאשה להתבזות למנוע את הצער להסקל בבגדיה.

המשנה אומרת שיכסה אותה בשחורים ואם הם נאים לה יכסה אותה בכבדים מכוערים.

המשנה אומרת שיסיר ממנה את תכשיטיה, ולכאורה זה פשוט שאם מנוול אותה בכבדים מכוערים ק"ו שלא יהיה לה תכשיטים, ויש לומר שלא נאמר שיש לה בזיון יותר להשאר בתכשיטיה כדרך שלועגים האנשים שליח ערום שנועל מנעלים קמ"ל שכן יסירם.

ר' אבא שאל את רב הונא אם חבל המצרי מעכב בה האם צריך אותו כדי שלא ישמטו בגדיה וא"כ מספיק צלצול קטן או שנאמר שצריך חבל מצרי בדוקא כמו ששנינו שהיא חגרה לבועל בצלצול לכן מביא לה חבל המצרי וקושר לה וא"כ הוא מעכב, אמר רב הונא ששנינו להדיא שמביא לה חבל המצרי כדי שלא ישמטו בגדיה א"כ העיקר בו שלא ישמטו הכבדים.

המשנה אומרת בתחילה שכל הרוצה לראות בה רואה וזה גם אנשים והיא ממשיכה שכל הנשים מותרות לראותה משמע שרק נשים ולא אנשים, אביי אומר שיש לגרום במשנה אנשים, ורבא מבאר שכל הרוצה לראות אפילו אנשים, ונשים חייבות לראותה כמו שכתוב ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזימתכנה.

משנה במדה שאדם מודד מודדים לו שהיא קשטה עצמה לעבירה לכן המקום נוולה היא גלתה עצמה לעבירה המקום מגלה עליה, היא התחילה בירך בעבירה ואח"כ בבטנה לכן לוקה הירך תחילה ואח"כ בטנה ושאר גופה לא פלט. **גמרא** רב יוסף אומר שאף שמדה בטלה שבטלו מיתות ב"ד אך המדה שמודדים לעוברי עבירה לא בטלה, שהוא אומר וכן שנה ר' חייא שאחר החורבן אף שבטלו ד' מיתות שסנהדרין לא דניס אותם. אך הדין שלהם לא בטל שמי שהתחייב

סקילה נופל מהגג או שחיה דורסת אותו, מי שהתחייב שריפה נופל בדליקה או שנחש מכישו, מי שהתחייב הריגה נמסר למלכות או שבאים עליו לסטים, מי שמתחייב חנק טובע בנהר או מת באסכרה.

רבי אומר שבמדה שאדם מודד מודדים לו שכתוב בסאסאה בשלחה תריבנה והיינו במדת סאה, ומדת תרקב וחצי תרקב וקב וחצי קב רובע קב וחצי רובע ותומן ועוכלא יש ללמוד מהפסוק כי כל סאון סואן ברעש, ואפילו פורטה מצטרפת לחשבון גדול שכתוב אחת לאחת למצוא חשבון, וכן מצאנו בסוטה שמודדים לה במדה שמדדה, שהיא עמדה על פתח ביתה להיראות לבועל לכן מעמידה הכהן על פתח שער ניקנור ומראה קלונה לכל, היא פרסה לו סודרים נאים על ראשה לכן הכהן נוטל כיפה שבראשה ומניחה תחת רגלה, היא קישטה לו פניה לכן

דף ט מוריקות פניה, היא כחלה לו עיניה לכן עיניה בולטות, היא קלעה לו שערה לכן הכהן סותר שערה, היא הראתה לו באצבע לכן צפרניה נושרות, היא חגרה לו בצלצול לכן הכהן חוגר לה בחבל המצרי, היא פשטה לו ירכה לכן ירכה נופלת, היא קבלה אותו על כרסה לכן בטנה צבה, היא האכילתו מעדני עולם לכן קרבנה מאכל בהמה, היא השקתה אותו יין משובח בכוסות משובחים לכן משקים אותה מים מרים במקידה של חרס, היא עשתה בסתר לכן יושב בסתר עליון שם בה פניו שכתוב ועין נואף שמרה נשף לאמר לא תשורני עין, או שהיא עשתה בסתר המקום מפרסמה בגלוי, שכתוב תכסה שנאה במשאון תגלה רעתו בקהל, ואחרי שלומדים מאחת לאחת למצוא חשבון א"כ מה שכתוב כי כל סאון סואן ברעש לומדים מזה שבאותה מדה שמדד ימדדו לו, ומה שכתוב בסאסאה בשלחה תריבנה לומדים כדברי ר' חנינא בר פפא שהקב"ה נפרע מהאומה רק בשעת שילוחה, אך קשה מדברי רבא שכתוב במצרים ג' כוסות אחת שהיא שתתה בימי משה ואחת בימי פרעה נכה ואחת שהיא עתידה לשתות עם שאר האומות, וא"כ לא נגמרו במכה ראשונה, ואין לומר שהמצרים הראשונים הלכו והמכה השנייה זה באומה אחרת כי שנינו שר' יהודה אמר שהיה לו חבר מתלמידי ר"ע מנימין גר מצרי שהוא אמר אני מצרי ראשון ואשתי ראשונה ואשיא לבני מצרית שניה כדי שיהיה בן בני מותר בקהל וא"כ זה אותה אומה, אלא יש לשנות בדברי ר' חנינא בר פפא שהקב"ה נפרע ממלך בשעת שילוחו שכתוב בסאסאה בשלחה תריבנה.

אמימר שנה את דברי רב חנינא בר פפא על הפסוק כי אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם שה' לא הכה לאומה פעמיים ואילו בני יעקב קבלו מכה פעמיים כמו שכתוב חצי אכלה בם שהחצים נגמרים והם לא.

רב המנוא אומר שהקב"ה נפרע מאדם רק כשמתמלאת סאתו שכתוב במלאות ספקו יצר לו.

ר' חנינא בר פפא דרש בפסוק וננו צדיקים בה' לישרים נאוה תהילה ויש לקרוא נוה תהילה והיינו הבתים שלא שלטו השונאים במעשה ידי משה ודוד ובדוד כתוב טבעו בארץ שעריה, ועל משה כתוב שמשנבנה בית ראשון נגנו אהל מועד שעשה משה קרסיו בריחיו עמודיו ואדניו ורב חסדא אומר שזה נמצא תחת מחילות של היכל.

הסוטה נתנה עיניה במי שאינו ראוי לה ולא נתנו לה מה שבקשה ונטלו ממנה מה שבידה שכל מי שנותן עיניו שמה שאינו שלו לא נותנים לו מה שמבקש ונטלים ממנו מה שבריו, **עמוד ב'** וכן הנחש הקדמוני נתן עיניו בחוה ונטלו ממנו מה שבידו שה' אמר שהוא יהיה מלך על כל החיות ועכשיו הוא ארור מכולם, וה' אמר שילך בקומה זקופה ועכשיו ילך על גחוונו, ה' אמר שמאכלו מאכל אדם ועכשיו נאמר ששפר יאכל, הוא אמר שיהרוג את אדם וישא את חוה ולכן איבה אשית בינך וביני האשה ובין זרעו וזרעה, וכן מצאנו בקין וקורח בלעם ודואג אחיתופל וגיאחזי אבשלום ואדוניהו והמן שנתנו עיניהם במה שלא ראוי להם ונטלו מהם מה שבידם.

מה שהיא מתקללת תחילה בירך לומדים מהפסוק בתת ה' את ירכך נופלת ובטנך צבה אך כתוב בהמשך וצבתה בטנה ונפלה ירכה, מבאר אביי שאמנם בקללה קיללו קודם את הירך אך המים בודקים כדרך ביאתם קודם בבטנה ואח"כ ירכה ומה שכתוב בקללה לצבות בטן ולנפיל ירך היינו שהכהן אומר לה את סדר הדברים כדי שלא יוציאו לעז על מים המרים.

משנה שמשון הלך אחר עיניו לכן ניקרו את עיניו, שכתוב ויאחזוהו פלישתים וניקרו את עיניו, אבשלום התגאה בשערו ונתלה בו, ובא על עשר פלגשי אביו לכן נתנו בו עשר לונביות שכתוב ויסבו עשרה אנשים נושאי כלי יואב, וגנב ג' לבבות, אביו ב"ד וישראל, לכן תקעו בו ג' שבטים שכתוב ויקח שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום, וכן לטובה שמרים המתנינה למשה שעה אחת שכתוב ותחצב אחרתו

כתוב על תמנה וירד שמשון תמנתה וביהודה כתוב הנה חמיך עולה תמנתה, אמר ר"א שאצל שמשון זה גנות לכן כתוב ירידה אך יהודה התעלה בה לכן כתוב עליה, ורב פפא אומר שזה מקום שמצד אחד עולים אליו ומצד שני יורדים אליו כמו העיר ורדוניה ובי בארי והשוק של נרש,

מה שכתוב אצל תמר ותשב בפתח עינים פירש ר' אלכסנדר זשה בפתחו של אברהם שכל עיניים צופות לראותו ור' חנין אומר בשם רב זשה מקום ששמו עיניים כמו שכתוב תפוח והעינים, ור' שמואל בר נחמני מפרש שהיא נתנה עיניים לדבריה כשיהודה תבעה שאמר לה שמא את נכרית אמרה לו גיורת אני, שמא אשת איש את אמרה לו פנויה אני, שמא אביך קיבל קידושין עליך אמרה לו יתומה אני, שמא טמאה את אמרה לו טהורה אני.

מה שכתוב ויטע אשל בבאר שבע מבאר ר"ל שנטע פרדס ונטע בו כל מיני מגדים, ונחלקו בזה ר' יהודה ור' נחמיה אם זה היה פרדס או פונדק, ומוכן מי שסובר פרדס שכתוב ויטע וגם למ"ד פונדק יש לבאר כמו שכתוב ויטע אהלי אפדנו, ומה שכתוב ויקרא שם בשם ה' קל עולם מבאר ר"ל שיש לקרוא **עמוד ב** ויקרא, שאברהם הקרא את שם ה' בפי כל העובדים ושבים, שאחר אכילתם רצו לברכו אמר להם וכי משלי אכלתם אלא משל אלוקי עולם הודו ושבתו למי שאמר והיה העולם.

מה שכתוב ויראה יהודה וחשבה לזונה כי כסתה פניה לכאורה מה קשור כיסוי הפנים לזונה וביאר ר' שמואל בר נחמני בשם ר' יונתן שכלה הצנועה בבית חמיה זוכה שיצאו ממנה מלכים ונביאים שיצאו מלכים מדוד ונביאים שכתוב ישעיהו בן אמוץ, ואמר ר' לוי שמסורת בידנו שאמוץ ואמציה הם אחים.

מה שכתוב היא מוצאת ולא כתוב היא מיתוצאת מבאר ר"א שאחר שהביאה הסימנים בא הסי"ם וריחק אותם וגבריאלי קרבם, וע"ז נאמר למנצח על יונת אלם רחוקים לדוד מכתם וביאר ר' יוחנן שאחר שהתרחקו הסימנים נעשתה תמר כיונה אלמת, ויצא ממנה דוד שהיה מך ותם, או שמכתו היתה תמה שנולד מהול, או שכמו שבקטנותו הקטיף עצמו ללמוד תורה מהגדול ממנו כך במלכותו.

מה שתמר רמזה ליהודה ולא אמרה לו בפירוש שהיא הרה ממנו אמר רב זוטרא בר טוביה בשם רב או שרב חנא בר ביזנא אמר בשם ר"ש חסידא או שאמר ר' יוחנן בשם רשב"י שנוח לאדם להפיל עצמו לכבשן האש ולא ילבין פני חבירו ברבים.

מה שאמרה תמר הכר נא, אמר רב חמא בר חנינא שהוא אמר לאביו הכר נא הכתונת בנך היא לכן בשרוהו הכר נא ומה שאמרה נא הוא לשון בקשה שאמרה לו בבקשה הכר פני בוראך ולא תעלים עיניך ממני, ואמר יהודה צדקה ממני וכדברי ר' חנין בר ביזנא בשם ר"ש חסידא שיוסף שקידש שם שמים בסתר זכה שנוסף לו אות משם הקב"ה שכתוב עדות ביהוסף, ויהודה שקידש בפרהסיא נקרא כולו ע"ש ה' וכיון שאמר צדקה ממני יצאה בת קול ואמרה אתה הצלת תמר ושני בניה מהאש אני מציל בזכותך ג' מבניך מהאש והם חנניה מישאל ועזריה, ומה שאמר ממני שיצאה בת קול ממני יצאו כבושים.

ומה שכתוב ולא יסף עוד לדעתה אמר שמואל סבא חמיו של רב שמואל בר אמי משמו שיהודה לא פסק ממנה, שכתוב כאן ולא יסף ובמתן תורה כתוב קול גדול ולא יסף.

אבשלום מרד בשערו שכתוב וכאבשלום לא היה איש יפה והיה מקץ ימים לימים אשר יגלח כי כבד עליו וגלחו ושקל את שער ראשו מאתים שקלים באבן המלך ושנו שזה אבן ששוקלים בה אנשי צפורי וטבריה, לכן נתלה בשערו שכתוב ואבשלום רוכב על הפרד ויבא הפרד תחת שובך האלה הגדולה ויאחו ראשו באלה ויותן בין השמים ובין הארץ והפרד אשר תחתיו עבר ורצו להרגו כך בחורב, ור' ישמעאל אומר שאותה שעה נבקע שאול תחתיו, וכתוב וירגז המלך ויעל על עליית השער ויבך וכה אמר בלכתו בני אבשלום בני בני אבשלום מי יתן מותי אני תחתך אבשלום בני בני והמלך לאט את פניו ויזעק המלך קול גדול בני אבשלום בני בני, וכתוב כאן ח' פעמים בני, ויש לומר שז' פעמים הוציאו מז' מדורי גיהנם והשמיני לקרב ראשו אל גופו, או שהביאו לעוה"ב.

כתוב ואבשלום לקח ויצב לו בחייו אמר ר"ל שלקח מקח רע לעצמו, את מצבת אשר בעמק המלך אמר ר' חנינא בר פפא בעצה עמוקה של מלכו של עולם.

מרחוק, לכן המתינו לה ישראל ז' ימים במדבר כמו שכתוב והעם לא נסע עד האסף מרים, יוסף זכה לקבור את אביו והוא הגדול מאחיו, לכן זכה שמשו יתעסק בו כמו שכתוב ויקח משה את עצמות יוסף עמו, ובמשה הקב"ה התעסק שכתוב ויקבור אותו בגיא, וכן נאמר על כל הצדיקים שכתוב והלך לפניך צדקך וכבוד ה' יאסף. **גמרא** שמשון מרד בעיניו שכתוב ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני לכן נקרו עיניו שכתוב ויאחזוהו פלישתים וינקרו את עיניו, אך לכאורה נאמר ואביו ואמו לא ידעו כי מה' הוא, יש לומר שהוא עצמו הלך אחר ישרותו, רבי אומר שכיון שתחילת קלקולו היה בעזה שכתוב וילך שמשון עזתה וירא שם אשה זונה לכן לקה שם, ואמנם כתוב וילך שמשון תמנתה אך בעזה היה תחילת הקלקול.

כתוב ויאהב אשה ושמה דלילה אמר רבי שגם אם אינו שמה אך יש לקרוא לה כך שהיא דלדלה את כוחו לבו ומעשיו, כוחו שכתוב ויסר כוחו מעליו, לבו שכתוב ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו, והסתלקה ממנו שכינה שכתוב והוא לא ידע כי ה' סר מעליו, ומהיכן ידעה שאמר לה את האמת, אמר ר' חנין שנכרים דברי אמת, ואביי אומר שהוא אמר כי נזיר אלוקים אני והיא ידעה שאינו מוציא שם שמים לבטלה וא"כ הוא אמר אמת, ומה שכתוב ותאלצהו אמר רב יצחק מתלמידי ר' אמי שבשעת גמר ביאה נשמטה מתחתיו.

מה שכתוב אצל אמו ועתה השמרי נא ואל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמא לכאורה עד עכשיו היא אכלה דברים טמאים, אמר ר' יצחק שהכוונה לדברים האסורים בניזר.

מה שכתוב ויבקע אלוקים את המכתש אשה בלחי, ביאר ר' יצחק שהוא התאוה לדבר טמא לכן נתלו חייו בדבר טמא.

מה שכתוב ותחל רוח ה' לפעמו אמר ר' חמא בר חנינא שהחלה לחול נבואת יעקב שכתוב יהי דן נחש עלי דרך, ומה שכתוב לפעמו אמר ר' יצחק שהיתה השכינה מקשקשת לפניו כזוג שכתוב כאן לפעמו וכתוב במעיל פעמון ורימון, בין צרעה ובין אשתאול אמר ר' אסי שצרעה ואשתאול הם ב' הרים ושמשון עקרם וטחנם זה בזה, ומ"ש והוא יחל להושיע את ישראל ביאר ר' חמא בר חנינא,

דף י שבטלה שבועת אבימלך שאמר אם תשקור לי ולניני ולנכדי, מה שכתוב ויגדל הנער ויברכהו אמר רב יהודה בשם רב שהוא התברך באמתו שהיתה כשל בני אדם וזרעו כנחל שוטף,

מה שכתוב בתפלתו זכרני נא וחזקני נא אך הפעם הזה ואנקמה נקם אחת משני עיני מפלישתים אמר רב שהוא אמר זכור ששפטתי את ישראל ולא בקשתי מאחד מהם העבר לי מקל ממקום למקום.

מה שכתוב וילכוד שלש מאות שועלים אמר ר' אייבו בר נגדי בשם ר' חייא בר אבא שיבא שועל שחוזר לאחוריו ויפרע מפלשתים שחזרו משבועתם, ר' שמעון החסיד אומר שבין כתפי שמשון היה ס' אמה שכתוב וישכב שמשון עד חצי הלילה ויקם ויאחו בדלתות שער העיר ובשתי המזוזות ויסיעם עם הבריה וישם על כתפיו, וידוע שדלתות עזה אינן פחות מס' אמה.

מה שכתוב ויהי טוחן בבית האסורים אמר ר' יוחנן שהכוונה לעבירה כמו שכתוב טחן לאחר אשתי וכל אחד מפלישתים הביא אשתו אליו כדי שתתעבר ממנו, ואמר רב פפא שעל זה אומרים לפני השותה יין מביאים יין ולפני העודר שרוגיל בירק מביאים ירק, ואמר ר' יוחנן שהמזנה אשתו מונה עליו שכתוב אם נפתה לבי על אשה ועל פתח רעי ארבותי וכתוב טחן לאחר אשתי ועליה יכרעון אחרני, ועל זה אומרים כשהאיש בדלעת קטנה אשתו בגדולה.

ר' יוחנן אומר שמשון דן את ישראל כאביהם שבשמים שכתוב דן ידין כאחד, והוא נקרא על שמו של הקב"ה שכתוב כי שמש ומגן ה' אלוקים אך א"כ שם שמשון לא ימחה אלא הכוונה שהוא מעין שמו של הקב"ה וכמו שה' מגין על כל העולם כך שמשון הגין בדורו על כל ישראל, ועוד אמר ר' יוחנן שבלעם היה חגר כרגל אחת שכתוב וילך שפי, ושמשון היה חגר בב' רגליו שכתוב שפיפון עלי ארח.

חמשה נבראו מעין דוגמא של מעלה ולקו בהם, שמשון בכוחו וכתוב ויסר כוחו מעליו, שאול בצוארו וכתוב ויקח שאול את החרב ויפל עליה, אבשלום בשערו, צדקיהו בעיניו וכתוב ועיני צדקיהו עור, אסא כרגליו וכתוב בו רק לעת זקנתו חלה את רגליו ואמר רב יהודה בשם רב שאחזו פדגרא שזה חולי כרגל, ושאל מר זוטרא בן ר"נ לר"נ איך החולי הזה ואמר ר"נ שהוא כמחט בבשר החי, יש אומרים שר"נ חש בזה, ויש אומרים ששמע מרבו, ויש אומרים שסוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, ורבא אומר שאסא נענש כי הוא עשה אנגריא בת"ח שכתוב והמלך אסא השמיע את כל יהודה אין נקי ואמר רב יהודה בשם רב שלקחו גם חתן מחדרו וכלה מחופתה.